

Életbe lépett az új gazdaságirányítási rendszer

Mintegy két és fél évi előkészítő munka után, az ország párt- és gazdasági fórumain lezajlott sokoldalú véleményesére alapján 1968. január 1-én életbe lépett az irányítási és gazdálkodási rendszer reformja. Hatályát veszítette egész sor elavult rendelkezés, megszűnt sok kötöttség, lényegesen megnőtt a vállalatok önállósága. Megteremtődtek a feltételek arra, hogy az új mechanizmus a következő három évben teljesen kibontakozzon, s fokozatosan, mind nagyobb mértékben éreztesse gazdasági hatását.

□ AZ ELSŐ ÖNÁLLÓ TERVEK

Január első munkanapján — ezúttal az első ízben — olyan tervek teljesítését kezdték el a vállalatok, amelyek kötelező mutatók nélkül, önállóan dolgoztak ki. A Ganz-MÁVAG például nem a mennyiséget akarja az idén növelni, hanem a minőséget és a termelés gazdaságosságát javítja. Még az első negyedévben Zalaegerszegen megnyitja új üzemét, ahol saját járművei részére hűtőket gyárt, s így jelentős importtól mentesül.

□ TIZENNEGY ŪJ EGYESÜLÉS KEZDTE MEG MŪKÖDÉSÉT

Az új gazdálkodási rendszer feleslegessé tette a központi szerveket, azok december 31-én megszűntek működésüket. Az eddig ott dolgozók többsége a vállalatoknál kapott munkát.

A vállalati szervezeteknek különböző új formái alakultak meg. Megkezdte működését például 14 egyesülés, amelyek a vállalatok megbízása alapján összehangolják azok tevékenységét, segítik őket a piacszerzésben, a műszaki fejlesztésben, ilyen egyesülés jött létre például a műszeriparban, a vaskohászatban, az építőanyagiparban stb.

Tíz szénbányavállalat létrehozta a Bányászati Ellátó és Szolgáltató Kft-t, amely hazai és importált műszaki anyagokkal, gépekkel, alkatrészekkel látja el a megbízó vállalatokat.

□ TÖBB MINT 300 HELYETT 27 FÉLE ANYAG-KONTINGENS

Az anyagok nagy többségét mostantól szabadon megvásárolhatják a vállalatok. 1967-ben még 307 féle anyagra központilag szabták meg, hogy egy-egy iparág mennyit vehet belőle igénybe. Az idén már csak 27 féle anyagra tartják fenn a kontingensrendszert. Központi gazdálkodás alatt marad a takarmány és a hús. Szabadon vásárolhatnak a vállalatok olyan árucikkeket, mint például a textil- és a boralapanyag, amelynek forgalmát tavaly még központilag szabályozták.

A kiutalt anyagokat elosztó készletező vállalatok termelőszköz-kereskedelmi vállalatokká alakultak át, s mostantól hatósági jogkör

nélkül, csupán kereskedelmi eszközökkel dolgoznak.

□ ÖTVEN VÁLLALAT EGYMILLIÁRD FORINTOS HITELIGÉNYE

Ez évtől a vállalati beruházásokhoz — amelyeknek költségei most már a vállalatokat terhelik — az állam a hitelpolitikai elvek alapján hitelt nyújt. Ezzel a jelek szerint egész sor vállalat élni is kíván. Eddig 50 vállalat nyújtotta be igényét közép vagy hosszú lejáratú hitelre, s összesen körülbelül egymillió forintnyi összeget kértek. A Magyar Beruházási Bank mindenekelőtt az áthúzódó beruházások finanszírozási ügyeit intézi, hogy a megfelelő szerződéseket mielőbb aláírassák, az új beruházásokra vonatkozó igényekkel előreláthatólag februárban tud csak foglalkozni. A bank vezetőinek becslése szerint az eddigi egymillió forint igény tovább növekszik, esetleg többszörösére is emelkedik a következő hónapokban.

□ MÁSFÉL MILLIÁRD FORINTTAL NAGYOBB KERESKEDELMI KÉSZLETEK

Hazai és külföldi beszerzések útján a belkereskedelem 1968 elejére másfél milliárd forinttal nagyobb induló árukészletet gyűjtött össze, mint egy évvel ezelőtt, hogy a vásárlók igényeit minél teljesebben kielégítse. Életbe lépett az új gazdasági mechanizmus követelményeihez igazodó árcsökkentés, amelynek alapján sokfajta cikk ára változott. A vevők ezentúl gyakrabban találkoznak majd árváltozásokkal, mert nemcsak rögzített, hanem maximált, limitált, sőt a termékek egy csoportjánál szabadon mozgó árakat is alkalmaznak.

A nagyobb vállalati önállóság, a szabad árak kialakításának joga nagy gazdasági előnyei mellett a viszszaélések veszélyét is magában rejti. Ennek megelőzése az Állami Kereskedelmi Felügyelőség egyik legfontosabb feladata. Mostantól fokozottan ellenőrzi a fogyasztói árakat és az árképzési rendelkezések megtartását, az áruk előírás szerinti minőségét, a vendéglátóipari kalkulációkat, az osztályba sorolásokat stb.

□ HÁROMEZER KOLEKTÍV SZERZŐDÉS

Január 1-én életbe lépett az új Munka Törvénykönyve, s a kerettörvény alap-

ján szinte valamennyi nagyvállalatnál, ezenkívül a kisebb üzemek többségének újév előtt aláírták a vállalati kollektív szerződéseket. Összesen körülbelül 3 ezer vállalatnak lesz kollektív szerződése.

□ ÚJABB 120 EZER EMBER DOLGOZIK CSÖKKENTETT MUNKADÖBEN

A következő években az iparban általánosan bevezetik a 44 órás munkahetet. Kísérletképpen hetven vállalatnál már január 1-én életbe lépett a munkaidő-csökkentés. Mindenekelőtt ott, ahol erre kellőképpen felkészültek, s megteremtették a feltételeit annak, hogy rövidebb idő alatt is legalább ugyanolyan eredményt érjenek el, mint eddig. Ez újabb 120 ezer ember számára jelent csökkentett munkaidőt. Ez a kedvezmény most már 400 ezer dolgozót érint. Ahol a feltételeket meg tudják teremteni, ott még az idén vagy jövőre bevezetik a csökkentett munkaidőt. (MTI)

Új árak az üzletekben

A múlt hó 19-én jelent meg az árszabályozásról szóló kormányrendelet. Ez többek között előírja, hogy a forgalombakerülő termékeken vagy azok gyűjtőcsoportjánál az árakat fel kell tüntetni. Az árfeltüntetést arra alkalmas árjegyzékek is helyettesíthetik. A rendelet szerint tehát a boltokban január 2-től kezdve olyan árut nem lehet tartani, amelynek az áráról a vásárló nem tud meggyőződni. Az árjelzésekhez való igazodás mind az eladónak, mind pedig a vevőnek érdeke. Régi hiányosságot szüntet meg a rendelet azzal, hogy kötelezővé teszi az árjelzés mellett az áru minőségi osztályának megjelölését is. Ha a termék nem felel meg az első osztályú minőségnek, akkor a fogyasztót árendemény illeti meg. Vendéglátó helyeken az étiapokon és az itallapokon tüntetik fel az árakat, jól le-

szí tehát a vevő, ha fizetéskor — még rendeléskor — megnézi az étlapot és az itallapot. A változtatható és a szabadárak csoportjában sincs joga egy-egy üzletnek új árat megállapítani. Ezt csak a boltot irányító vállalat vagy szövetkezet teheti meg, természetesen a fix árak kivételével és a törvényes kereteken belül. Tehát a boltokban az árak továbbra sem lehetnek alku tárgyai. A boltok kötelessége az árfeltüntetések szerinti árak alkalmazása. Minthogy pedig a vállalatok és szövetkezetek — legtöbbször azért, hogy azzal a vevőknek kedvezzenek — az árakat változtathatják, az árjelzések jelentősége tovább fokozódik.

FODOR PÁL,
az Állami Kereskedelmi Felügyelőség
Csongrád megyei vezetője

A pult két oldalán

Nemcsak új névvel, új árrakkal is nyitott tegnap a Centrum Áruház, ahol keresztemszeteket kaptunk az árváltozásokról. Dél 12 órakor jártuk be az osztályokat dr. Marsi Zoltán helyettes igazgatóval.

A cipőosztályon

Puskás Jánosné eladó úgy nyilatkozott, hogy a cipőárak közötti 20—30 forintos

változást le vagy fel alig veszi észre a vásárló. De azért szívesebben blokkolt egy divatos női cipőt 186 forintért, mint ugyanolyant a múlt héten 217-ért. Kollegájának, Tömösközi Lászlónak viszont mérgesen visszaadott egy vásárló egy külföldi gyártmányú, luxus kivitelű hócsizmát, mert az ára 160-ról 231 forintra változott.

— Ajánlhatok helyette másikat, amelynek az ára viszont 210 forintról 154 forintra csökkent — mondta. — Azt nem kérem! — távozott a vevő.

Szappan tízesével

A férfikonfekció osztályon leginkább a gyermeköltönyöket keresték. Egyrészt azért, mert általában 7—8 százalékkal olcsóbbak lettek, másrészt az iskolai szünidőben jobban jut idő a hosszabb próbálgatásra is.

Aki a pult elé állt — szinte oda sem lehetett férni — a kozmetikai cikkeknel, az rögtön a magyar iparjára írta az árváltozást.

Több vásárlónk tízesével csomagoltat a piperezszappanok közül, a kedvező árváltozás miatt — újságolta Nemez Györgyné osztályvezető. A francia Balanciaga kölnit, amelynek ára 45-ről 95 forintra ugrott, délig csak egyetlen vásárló kért, s elvitte helyette a kitűnő Camea levendulát, amelynek új ára 35,70 a régi 64 forint helyett.

„Talált” szövet

— Látod, apa, jól jártunk, hogy nem karácsony előtt vettük meg — mondta egy asszony mellette álló férjének, miközben tekintetével végigsimogatott egy 70 literes Lehel.

— Hova küldjük a hűtőszekrényt?

— Tóth Károly címére kérjük, Szeged, Vasasszentpéter utca 17—19. szám alá.

Az árváltozással Tóthék félretett 4200 forintja 1310 forintot „kamatozott”, annyit, hogy a hűtőszekrény mellett egy öltönyre való úgynevezett Győző tiszta gyapjú szövetet is tudtak volna vásárolni, amelynek méterenkénti ára 439,50-ről 393-ra esett. Akár a meglepetések osztályának is lehetett volna titulálni a műszaki áruk részlegét, a Szaratov hűtőszekrény ára 3600-ra, a 120 literes Lehel 5200-

ról 4500-ra csökkent, míg a 70 literesé 2890-re változott.

Nemcsak a fazon

— Minek is vártam velem! — méltatlankodott a pultnál egy asszony. A békéscsabai gyártmányú férfi tréningöltönyök között válogatott. — Csak a fazonja miatt drágább a Vacotti gyártmánynál 126 forinttal?

— Nem, kérem, tessék megnézni, ugyanannyival vastagabb anyagú is — mondta az eladó. — Csomagoljam az olcsóbbat? — Hagyja csak, ennél maradok.

— Ez a tízenegyedik tévé, amit eladok ma, pedig még csak fél 1 — nézett az órájára az egyik eladó. A Star 1030, a Delta ára 818 forinttal kevesebb a réginél, a kvarclámpa új ára 695. A lengőlapátos mosógép ára viszont megugrott 2500-ról 3300 forintra, a centrifuga is 120 forinttal lett drágább.

A háziasszonyok öröme

— Egy Ultra mosogatószer, ugyanilyen paszta, Duna mosógéppor, parkettpaszta, Tangó beeresztő, egy habszivacs, egy Amodenta fogkrém, egy fogkefe. Más nincs — rakta ki kosarából a pultra az árukat egy fiatalasszony. Az üzlet a Kálvin téri önkiszolgáló háztartási bolt. Hatvan forint 70 fillért számol a gép. A fiatalasszony százszázalékosan fizet. Lehet utánaszámolni. Új év előtt mindezekért 1 forint 10-zel még meg is kellett volna taldania a százas!

Az Anna-kúti csemegében

— Máskor ünnep előtt napon legfeljebb 30 kilogramm vaját tudtuk eladni — tájékoztatott Kurucz Lajos üzletvezető. — Alig múlt dél, s már több mint 50 kilogramm vaját kiszolgáltunk.

Az árváltozás e tekintetben azért is kedvező, mert kezdünk haladni az egészségesebb életmód, a tejtermékek nagyobb fogyasztása felé. Például az extra és a III. osztályú kávé ára között a nem nagy eltérés minden bizonnyal a jobb minőségű kávé javára billenti a vásárlók igényeit. A dupla kávé is olcsóbb lett a boltban.

L. F.

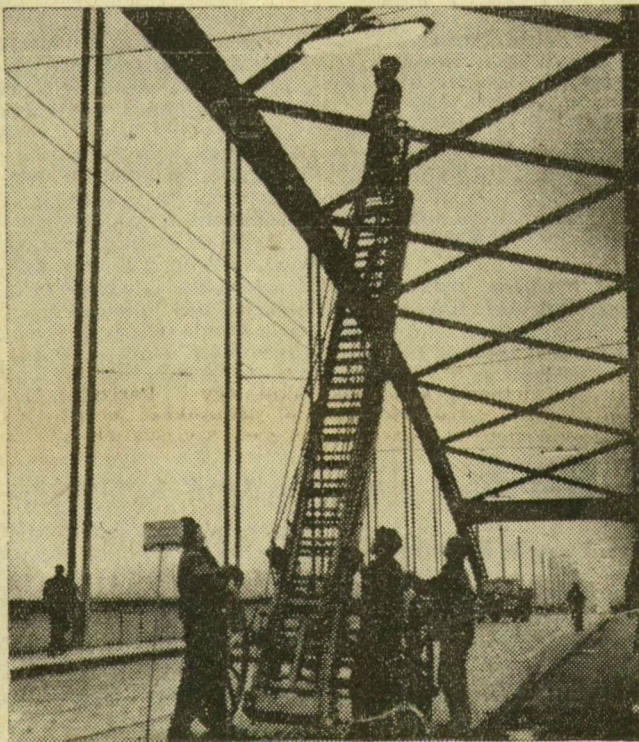
Kétszázhatvan vagonnal több vaj, 240 vagonnal több sajt

A tejipar a január 1-én életbelépett árváltozások következtében — olcsóbb lett a vaj, a sajt, a tejszín, a kakaó, a joghurt, a kefir, a krémúrok — az eddigieknél is nagyobb feladat előtt áll. A Tejipari Trózt vállalat azonban előreláthatóan a várható nagyobb igényeket is zavartalanul ki tudják elégíteni.

A tavalyinál 260 vagonnal több, összesen 1780 vagon vaját gyártanak, a tejfeldolgozó üzemek. Az ár-

csökkenés következtében várható a drágábban is kedvelt sajt fogyasztásának növekedése, amelynek kielégítésére a tavalyinál 240 vagonnal több, összesen 1210 vagon sajtot ad a tejipar a kereskedelemnek. A választék bővítésére tízmillió literrel több tejet palackoznak, s növelik a kisebb adagolású tejtermékek mennyiségét, eyebekek között forgalomba hozzák a régen-várt ödekas vaját.

Több fény a hídon

Somogyi Károlyné felvétele

A megnövekedett forgalom szükségessé tette, hogy korszerűsítsék a szegedi Tisza-híd világítását. Több fénycsövet szerelnek fel. A hid egyik szakaszán tegnap már be is kapcsolták az új fénycsöveket, és hamarosan sor kerül a továbbiakra is. Képünk a szerelőket ábrázolja munka közben.

Volt-e Ady Endre a greifswaldi egyetem házi fogdájának lakója?

Európa egyik legősibb felsőoktatási intézménye az NDK-beli greifswaldi tudományegyetem. Az egykor luteránus egyházi vezetés alatt álló intézménynek annakidején saját házi fogdája volt. Ide zárták be néhány napra azokat a diákokat,

akik megsértették az egyetem szigorú törvényeit: ita-loztak, kártya- és más szerencsejátékokat űztek, vagy egyéb módon vétettek az előírások ellen. A professzorokból és a legkiválóbb hallgatókból álló tanács hozta meg a fegyelmi ítéletet. A foglyok sosem mulasztották el magányukban, hogy felírják vagy éppen bevessék nevüket a zárka falára, gyakran még arcképeket is lerajzoltak. Szigorúak lehetek a törvények, mert mind a négy fal tele van felírással.

Nemrégiben dr. Kolosváry Gábor, a József Attila Tudományegyetem professzora feleségével egy meghívás alapján ellátogatott Greifswaldba és ott megtekintették az egykori egyetemi börtönt is. Dr. Kolosváryné alaposan áttanulmányozta a rengeteg feljegyzést, elolvasta a különböző — főleg magyar — nemzetiségű hallgatók neveit. Ekkor bukkant rá nagy

Felmerül a kérdés — amelynek eldöntése az irodalomtörténészekre vár —, hogy valóban Ady Endre volt-e a greifswaldi egyetem fogdájának lakója? Esetleg feltehető, hogy mint stipendiumos diákot a zilahi egyházi iskola küldte oda rövidebb tanulmányútra. Ez csak feltételezés, de a most felfedezett falfelírás hozzájárulhat ahhoz, hogy a magyar irodalomtörténet Ady- ról szóló feljegyzései újabb adatokkal gazdagodjanak.

Tóth Béla

Az OKP képviselőjének budapesti látogatása

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására december 30 és január 2-a között Budapesten tartózkodott Carlo Galluzzi, az Olasz Kommunista Párt vezetőségének tagja, az olasz testvérpárt Központi Bizottsága külügyi osztályának vezetője. Elvtársi légkörben megbeszéléseket folytatott Ko-

mócsin Zoltánnal, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjával, a Központi Bizottság titkárával és Puja Frigyes-sel, a Központi Bizottság tagjával, a KB külügyi osztályának vezetőjével. Carlo Galluzzi kedden este elutazott Budapestről. A Nyugati pályaudvaron Puja Frigyes búcsúztatta.